

สภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร
A STUDY OF THE STATE AND PROBLEMS OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY OF
SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

OFFICE 1 AND 2 IN BANGKOK

นางสาวพรณทิภาภรณ์ อภิปริญา*

Puntipaporn Apiparinya

รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุธรง**

Assoc Prof. Jurairat Sudrung, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดจำนวน 119 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระฯ และครู จำนวน 276 คน โดยใช้แบบสอบถามความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ขั้นเตรียมการ พบว่า 1) ขั้นสร้างวิสัยทัศน์ ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับ PLC ให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับ PLC 2) ขั้นวางแผน ส่วนใหญ่โรงเรียนจัดตั้งทีมทำ PLC ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ครูไม่สังเกตการสอนเพื่อนครูศึกษาปัญหา 3) ขั้นการออกแบบกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม พบว่าส่วนใหญ่สร้างกิจกรรมเชื่อมโยงหลักสูตรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ครูไม่ร่วมประชุม PLC ตามกำหนด

ขั้นลงมือสร้างชุมชนการเรียนรู้ พบว่า 1) ขั้นวางแผน ส่วนใหญ่โรงเรียนสร้างการทำงานเป็นทีม ปัญหาที่พบคือ ครูมีภาระงานมาก 2) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่าส่วนใหญ่ครูร่วมวงสนทนาจากสิ่งที่ปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารไม่ติดตามอย่างสม่ำเสมอ 3) ขั้นการสะท้อนผล พบว่าส่วนใหญ่ครูได้ประสบการณ์ไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ปัญหาส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนไม่กำกับติดตาม PLC

ขั้นประเมินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ส่วนใหญ่โรงเรียนประเมินความต้องการและสภาพปัญหาหลังทำ PLC ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนขาดการปรับปรุงการดำเนินงาน PLC ให้มีประสิทธิภาพมาก

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาทิศทางการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Educational Supervision Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: fffffsky@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาทิศทางการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Educational Supervision Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: jurairat-s@hotmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The current research aimed to study a state and problems of professional learning community of schools under the secondary education service area office 1 and 2 in Bangkok. The research sample included 119 schools under the Secondary Educational Service Area Office 1 and 2. The data was obtained from 276 school directors, Deputy Directors of Academic Affairs, heads of departments, and teachers. The data was calculated using frequency and percentage.

The research result of the preparation phase which 1) The creating vision revealed that Mostly schools organized seminars about a PLC for teachers and school administrators. The most frequently problem was found that the administrators and teachers lack of knowledge about PLC. 2) The phase of planning, mostly schools assigned teams or working committees for a PLC. The most frequently problem was found that the teachers did not observe their colleges in order to study problems. 3) The phase of developing co-operative activities demonstrated that mostly, PLC participants organized activities and incorporated the curriculum in order to improve teaching procedures. The most frequently problem was found that teachers did not turn up in the PLC meetings.

The implementation which 1) The phase of planning PLC. Mostly, schools adopted a teamwork system, in which the most frequent problem was found that teachers had too many responsibilities on their shoulders to work as a team. 2) The study of the exchange phase revealed that teachers were always exchange their experiences and leaning process of PLC knowledge participants and also discussions about their experiences with colleges. The most frequently problem was found that the administrators failed to regularly follow up the process. 3) The reflective phase and comments, the result that mostly teachers gained valuable experiences to improve their teaching. The most frequently problem was found that the schools did not attempt to supervise and follow up PLC.

The assessment phase of a PLC, the result illustrated that mostly schools assessed demands and problems after using a PLC. The most frequently problem was found that the schools lack improvement of a PLC to be more effectively organized.

คำสำคัญ: ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ / ขั้นตอนเตรียมการ / ขั้นตอนลงมือสร้างชุมชนการเรียนรู้ / ขั้นตอนประเมินการสร้างชุมชน การเรียนรู้

KEYWORDS: PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY / THE PREPARATION PHASE / THE IMPLEMENTATION PHASE / THE ASSESSMENT PHASE OF A PLC

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ให้ดำเนินงานในการประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมการอบรม PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีแนวทางส่งเสริมให้มีการอบรม PLC ให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา และมีผลในการเลื่อนตำแหน่ง โดยมีการกำหนดชั่วโมงปฏิบัติงาน PLC เป็นชั่วโมงในการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การรวมกลุ่มของบุคลากรการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชนร่วมกับครูผู้สอนเป็นการชุมนุมเชิงวิชาการ หรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติมีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะๆ และทำอย่างต่อเนื่อง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พยวาร์ ยินดีสุข, 2561) สอดคล้องกับ เสถียร อ่วมพรหม (2560) ที่กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ชุมชนที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทั้งหมดในชุมชน ร่วมกันมีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลายมี

การคิดค้นและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นรากฐานสำคัญของการสื่อสารและพัฒนาองค์กร โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก ซึ่งทำให้เกิดพลังการเรียนรู้ที่เข้มแข็งเป็นรากฐานที่มั่นคงในการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนดำเนินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หรือ PLC ซึ่งเป็นการเริ่มต้นในการพัฒนาครูในรูปแบบใหม่ที่ครูทุกคนจะต้องดำเนินการเริ่มพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียน โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีการดำเนินการในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้งในกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และ 2 ดำเนินการในรูปแบบตามความต้องการของโรงเรียนในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครูในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียน การดำเนินการ PLC นี้มีหลายประเทศที่นำแนวคิดนี้มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการศึกษา เช่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา จีน เป็นต้น กระทรวงศึกษาธิการมีแนวคิดการนำกระบวนการ PLC ดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาครูและบริหารการศึกษา (สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561) การเริ่มวางแนวความคิด PLC มาพัฒนาในประเทศไทยได้มีปัญหาในการใช้งาน PLC จากงานวิจัยของนักวิชาการของสถาบันการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี Hairon and Dimmock (2012) ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับ โรงเรียนสิงคโปร์และชุมชนการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัญหาของครูในการใช้กระบวนการ PLC ทำให้ผลการพัฒนาดำเนินการล่าช้า พบว่ามี 3 ประการ ได้แก่ 1) ครูมีภาระงานที่มาก 2) ความคลุมเครือของระบบ PLC 3) สถานที่ทำงานที่ควรมีผู้นำที่สร้างวัฒนธรรม PLC ให้เกิดขึ้นในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hairon and Tan (2016) เกี่ยวกับผลกระทบชุมชนการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาต่อการทำงานร่วมกันของครูในสิงคโปร์และฮ่องกง พบว่า ปัญหาที่อาจขัดขวางความสำเร็จของ PLC ได้แก่ ภาระงานของครู และความคลุมเครือในการเข้าใจการริเริ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ PLC ต่อการการเรียนการสอน ความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องถูกนำมาพิจารณาเมื่อนำ PLC ไปใช้สำหรับการทำงานร่วมกันของครู เพราะหัวใจของความสำเร็จของ PLC คือ ครูจะต้องมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม อีกทั้งการพัฒนามีข้อจำกัดด้วยบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งเห็นได้ว่าการเริ่มนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการพัฒนาครูยังมีข้อควรพัฒนาและปัญหาที่จะต้องนำมาพัฒนาซึ่งประเทศไทยได้ขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ในการพัฒนาครูเช่นกัน

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร ได้วางแผนขับเคลื่อนกระบวนการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา โดยให้ทุกโรงเรียนเข้าร่วมอบรมจัดให้มีวิทยากรในการการอบรมแนวคิดการสร้างกระบวนการ PLC และรับการติดตามการดำเนินการของแต่ละโรงเรียนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. 1, 2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีโรงเรียนจำนวน 67 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มี 52 โรงเรียน (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. 2, 2560) ทั้งสองเขตพื้นที่การศึกษามีโรงเรียนที่มีบริบทที่แตกต่างและขนาดของโรงเรียนที่หลากหลาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 1, 2560) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร ซึ่งในปัจจุบันได้ใช้กระบวนการ PLC เพื่อการพัฒนาครู

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร

จำนวน 119 โรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยของนักวิชาการต่างๆเกี่ยวกับกระบวนการการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ชวลิต ชูกำแหง (2560), เสถียร อ่วมพรหม (2560), ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560), สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล (2558) และ พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2561) และ Caine and Caine (2010, อ้างถึงใน ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561) เกี่ยวกับขั้นตอนในการดำเนินงานของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีต่อไปนี

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม
 - 1.2 การวางแผน กำหนดกรอบพัฒนาสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมายร่วมกัน
 - 1.3 ออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม
2. ขั้นลงมือปฏิบัติการสร้างชุมชนการเรียนรู้
 - 2.1 การวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน
 - 2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
 - 2.3 การสะท้อนผล การแสดงความคิดเห็น
3. ขั้นประเมินการสร้างชุมชนการเรียนรู้
 - 3.1 การติดตามผลการสังเกตผล และประเมินการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 119 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1และ 2 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตร ของ Taro Yamane (1973, อ้างถึงใน วาโร เฟ่งสัวส์ดี, 2551) ได้จำนวน 92 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระฯ 1 คน และครู 1 คน รวมทั้งหมด 276 คน จากโรงเรียนทำการสุ่ม 92 โรงเรียน

เครื่องมือใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์การสอนในโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเภท(Checklist) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร

การสร้างเครื่องมือ

โดยการศึกษาเอกสาร บทความ หลักการและแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวกับPLC จากนั้นผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้ผู้เชี่ยวชาญสามท่านพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขมีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.88 สามารถนำไปใช้ได้และสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 276 ฉบับ ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดวันขอรับคืนและดำเนินการติดตามส่งแบบสอบถามกลับคืน
3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืน จำนวน 66 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 198 คน ฉบับคิดเป็นร้อยละ 71.73 ของกลุ่มตัวอย่าง

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ห่อออกเป็น 2 ส่วน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 65.15 เป็นชาย ร้อยละ 34.85 เมื่อจำแนกอายุ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี ร้อยละ 36.36 ในด้านประสบการณ์การสอนส่วนมากมีประสบการณ์ 1 - 10 ปี ร้อยละ 54.04 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 46.97 และระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ คือ ปริญญาโท ร้อยละ 51.52

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

ขั้นเตรียมการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นเตรียมการในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้น พบว่า

ขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ พบว่า มีการสร้างความเข้าใจและความต้องการในการทำ PLC ของบุคลากรในสถานศึกษา ร้อยละ 100.00 การสร้างความเข้าใจและความต้องการในการทำ PLC ของบุคลากรในสถานศึกษาโดยส่วนใหญ่พบว่า โรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับ PLC ให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 97.98 รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดประชุมเพื่อร่วมพิจารณาความต้องการแก้ปัญหาของสถานศึกษา ร้อยละ 76.77 และโรงเรียนจัดทำเอกสารคู่มือ PLC แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 73.74 ปัญหาการสร้าง ความเข้าใจและความต้องการในการทำ PLC พบว่า มีปัญหาร้อยละ 58.08 ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ PLC ร้อยละ 50.51 รองลงมาคือ ไม่มีสำรวจความพร้อมและความต้องการในการทำ PLC ร้อยละ 12.63 และไม่มีการจัดประชุมเพื่อร่วมพิจารณาความต้องการแก้ปัญหาของสถานศึกษา และผู้บริหารและครูไม่ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการสอน ร้อยละ 7.58

ขั้นตอนการวางแผน กำหนดกรอบพัฒนาการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมายร่วมกัน พบว่ามีการวางแผนสร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับ PLC ร่วมกัน ร้อยละ 99.49 โดยส่วนใหญ่โรงเรียนจัดตั้งทีม หรือ คณะทำงานของ PLC ร้อยละ 92.42 รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการ ร้อยละ 77.78 และครูเรียนรู้หรือสังเกตการสอนของเพื่อนครูเพื่อศึกษาปัญหา ร้อยละ 70.71 ส่วนปัญหาของการวางแผน สร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับ PLC ร่วมกัน พบว่ามีปัญหา ร้อยละ 77.27 ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบคือ ครูไม่มีการสังเกตการสอนของเพื่อนครูเพื่อศึกษาปัญหา ร้อยละ

36.36 รองลงมาคือ ขาดการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการ PLC ของสถานศึกษา ร้อยละ 26.26 และขาดการกำหนดรูปแบบในการแก้ปัญหา ที่ต้องการปรับปรุงการสอนจาก ผลวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน ร้อยละ 26.26

ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม พบว่า มีการการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมี ส่วนร่วม ร้อยละ 98.48 โดยส่วนใหญ่ สมาชิก PLC จัดสร้างกิจกรรม เชื่อมโยงหลักสูตรเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 82.83 รองลงมาคือ โรงเรียนมีการให้ครูหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร้อยละ 77.27 และสมาชิก PLC พิจารณาทบทวนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ร้อยละ 72.22 ปัญหาในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม พบว่ามีปัญหา ร้อยละ 59.09 ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ครูไม่เข้าร่วมประชุม PLC ตามกำหนด ร้อยละ 43.43 รองลงมาคือ สมาชิก PLC ไม่หาแนวทางร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร้อยละ 15.15 และสมาชิก PLC ขาดการพิจารณาบทเรียน ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ร้อยละ 14.65

ชั้นลงมือปฏิบัติการสร้างชุมชนการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชั้นลงมือปฏิบัติการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และขั้นตอนการสะท้อนผล การแสดงความคิดเห็น เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้น พบว่า

ขั้นตอนการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน พบว่ามีการวางแผน ร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่โรงเรียนสร้างระบบการทำงานเป็นทีม ร้อยละ 94.95 เน้นให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสมาชิก PLC ประสานงาน และติดตามกิจกรรม PLC ร้อยละ 82.83 เท่ากัน ปัญหาการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันพบว่ามีปัญหา ร้อยละ 70.20 ปัญหาส่วนใหญ่ คือ ครูมีภาระงานมากจึงขาดการทำงานร่วมกัน ร้อยละ 61.11 รองลงมาคือ ขาดการประสานงาน และขาดการติดตามกิจกรรม PLC ตามสภาพจริง ร้อยละ 25.76 และขาดความร่วมมือของครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร้อยละ 9.09

ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ พบว่า มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติ ร้อยละ 97.47 ส่วนใหญ่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติในเรื่อง สมาชิก PLC ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือร่วมวงสนทนาจากสิ่งที่ปฏิบัติจริงจากเพื่อนครู ร้อยละ 86.36 รองลงมาคือ การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยมีครูในสมาชิก PLC ร่วมสังเกตการสอนร่วมกัน ร้อยละ 61.11 และผู้บริหารติดตาม การดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 54.55 ปัญหาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติ พบว่ามีปัญหา ร้อยละ 60.61 ส่วนใหญ่พบปัญหาในเรื่องผู้บริหารไม่ติดตามดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 38.89 รองลงมาคือ สมาชิก PLC ขาดการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือร่วมวงสนทนาของ จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงของเพื่อนครู ร้อยละ 18.69 และครูสมาชิก PLC ไม่มีการร่วมสังเกตการสอนร่วมกัน ร้อยละ 13.13

ขั้นตอนการสะท้อนผล พบว่า มีการสะท้อนผล การแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 83.33 ส่วนใหญ่ครูได้ประสบการณ์เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 60.10 รองลงมาคือ โรงเรียนมีการกำกับติดตามการดำเนินการ PLC ตามสภาพจริง ร้อยละ 58.59 และ ผู้บริหารและครูร่วมอภิปรายสรุปผลการดำเนินการ PLC ตามวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่คาดหวัง ร้อยละ 53.03 ปัญหาการดำเนินการสะท้อนผล การแสดงความคิดเห็น พบว่ามีปัญหาร้อยละ 36.36 ปัญหาส่วนใหญ่คือ โรงเรียนไม่กำกับติดตามการดำเนินการ PLC ร้อยละ 17.68 รองลงมาคือ ครูไม่ได้รับประสบการณ์ใหม่ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน จากการทำ PLC ร้อยละ 16.67 และผู้บริหารและครูไม่ร่วมกันอภิปรายสรุปผลการดำเนินการ PLCตามวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายที่คาดหวัง ร้อยละ 9.60

ชั้นประเมินการสร้างชุมชนการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชั้นประเมินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ พบว่า ขั้นตอนการติดตามผลการสังเกต และการประเมินการดำเนินงาน มีการสรุปผล และประเมินการดำเนินงาน PLC ร้อยละ 94.95 ส่วนใหญ่พบว่าโรงเรียน

ประเมินความต้องการและสภาพปัญหาหลังทำ PLC ร้อยละ 84.85 รองลงมาคือ โรงเรียนมีการปรับปรุงให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ร้อยละ 40.40 และโรงเรียนทำรายงานค้นพบแนวทาง หรือนวัตกรรม PLC ตามสภาพจริง ร้อยละ 39.90 ปัญหาการสรุปผล และประเมินการดำเนินงาน PLC พบว่ามีปัญหาร้อยละ 55.05 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนขาดการปรับปรุงการดำเนินงาน PLC ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ร้อยละ 40.91 รองลงมาคือ โรงเรียนขาดการประเมินความต้องการและสภาพปัญหาหลังทำ PLC ร้อยละ 13.64 และโรงเรียนทำรายงานค้นพบแนวทาง หรือนวัตกรรม PLC ไม่ตรงตามสภาพจริง ร้อยละ 13.13

อภิปรายผล

ขั้นตอนเตรียมการ

1. ขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ ขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์

พบว่าโรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจและความต้องการในการทำ PLC ของบุคลากรในสถานศึกษา ส่วนใหญ่โรงเรียนมีการจัดอบรมเกี่ยวกับ PLC ให้แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการสร้างความรู้ความเข้าใจบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเตรียมความพร้อมของการดำเนินการ PLC พัฒนาครูเพื่อสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการ PLC ในสถานศึกษาการสร้างวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายร่วมกันเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารครูในโรงเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อให้เห็นปัญหาความต้องการความพร้อมในการดำเนินการซึ่งนำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายร่วมกัน

ปัญหาของขั้นตอนการสร้างวิสัยทัศน์ พบว่าการสร้างความเข้าใจและความต้องการในการทำ PLC ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ PLC ปัญหานี้ส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนของกระบวนการสร้าง PLC ในโรงเรียน รวมถึงการลงมือปฏิบัติที่บกพร่องของครูในการทำ PLC ในแต่ละขั้นตอน ทำให้มีรูปแบบการสร้าง PLC มีความบิดเบือนไปจากเดิม สอดคล้องกับ งานวิจัยของนักวิชาการของสถาบันการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนเรศวร Hairon and Dimmock (2012) ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับโรงเรียนสิงคโปร์และชุมชนการเรียนรู้ระดับมืออาชีพ พบว่า ปัญหาของครูในการใช้กระบวนการ PLC ทำให้ดำเนินการพัฒนาส่งผลซ้ำในการดำเนินการในช่วงเริ่มนโยบายที่นำกระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาการศึกษา พบว่ามี 3 ประการ ได้แก่ 1) ครูมีภาระงานที่มาก 2) ความเข้าใจที่ความคลุมเครือของระบบ PLC 3) สถานที่ทำงานที่ควรมีผู้นำที่สร้างวัฒนธรรม PLC ให้เกิดขึ้นในองค์กร

2. ขั้นตอนการวางแผน กำหนดกรอบพัฒนาการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมายร่วมกัน

พบว่าการวางแผน สร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับ PLC ร่วมกัน โดยส่วนใหญ่โรงเรียนจัดตั้งทีมของ PLC ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดตั้งทีม หรือ คณะทำงานของ PLC เป็นการสร้างองค์ที่มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากประสบการณ์ที่หลากหลาย เนื่องจาก PLC เป็นวิธีการในการช่วยเหลือครูร่วมกันแก้ปัญหา สอดคล้องกับ เสถียร อ่วมพรหม (2560) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการ PLC ในการทำงานร่วมกัน เพื่อจัดโครงสร้างระบบการทำงานเป็นทีม เพื่อความมั่นใจได้ว่าจะมีการประสานกันและมีความต่อเนื่อง เชื่อมั่นในการปฏิบัติการตามกระบวนการดำเนินงาน

ปัญหาของขั้นตอนการวางแผน สร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับ PLC ร่วมกัน ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบ ครูไม่มีการสังเกตการสอนของเพื่อนครูเพื่อศึกษาปัญหา การทำ PLC ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหานี้จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน PLC เพราะการสังเกตการสอนของครูจะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ทำให้ครูขาดการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำ PLC สอดคล้องกับ ชวลิต ชูกำแพง (2560) ระบุขั้นตอนของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในขั้นร่วมเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของเพื่อนร่วมวิชาชีพ สิ่งสำคัญคือ กิจกรรมสังเกตการสอนของ

เพื่อนครู เป็นการสร้างเครือข่ายกับครูที่มีเป้าหมายเดียวกันกลุ่ม กิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลเหล่านี้ล้วนมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้สู่ผู้เรียนอย่างแท้จริงและหลังการสังเกตการสอน พิจารณาบทเรียนให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมีการประชุมเพื่อปรับปรุงพัฒนาบทเรียน

3. ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม

พบว่าการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยส่วนใหญ่ครูผู้เป็นสมาชิก PLC จัดสร้าง กิจกรรม เชื่อมโยงกับหลักสูตรเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการร่วมกันออกแบบกิจกรรมครูจะได้ วิธีการสอนที่หลากหลาย และสร้างกิจกรรมที่เชื่อมโยงหลักสูตรเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะประสงค์ และความรู้ ตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พรณอร อุชฎา (2561) ได้ กล่าวถึง คุณลักษณะสำคัญของ PLC ที่ส่งผลทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพ คือการร่วมมือร่วมพลัง (Collaboration) เป็นคุณลักษณะสำคัญที่สร้างความรู้ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ดำเนินงาน ในการพัฒนาผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

ปัญหาขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ คือ ครูไม่เข้าร่วมประชุม PLC ตามกำหนด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การไม่ร่วมมือกันของครูจะส่งผลต่อการดำเนินการ PLC ล้าช้า หรือไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาซึ่ง PLC เป็นกระบวนการสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือที่เน้นความสำเร็จหรือ ประสิทธิภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์ (2561) กล่าวว่า ชุมชนแห่ง การเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู คือ การร่วมมือรวมพลังของครูผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งเป็นความรู้ความสามารถและแนวทางการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning) และการเรียนรู้ของครู (Teacher Learning) เป็นสิ่งที่สำคัญส่งผลให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน

ชั้นลงมือปฏิบัติการสร้างชุมชนการเรียนรู้

1. ขั้นตอนการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นตอนการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนสร้างระบบการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยมี ความเห็นว่า โรงเรียนมีการระบบจัดตั้งทีมในการทำ PLC เพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะให้การดำเนินการของ PLC สู่การปฏิบัติจริงได้ตรงตามกำหนดและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ DuFour (1998, อ้างถึงใน ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของ PLC ว่า การ ปฏิบัติงานร่วมกัน (Action Orientation: Learning to Doing) สมาชิกจะเน้นการนำแนวความคิดและมุมมองไปสู่การ ปฏิบัติจริงลงมือทำจริง ร่วมกันในลักษณะของทีมจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วขึ้นมากกว่าทำคนเดียว โดยลำพัง

ปัญหาการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน และพบปัญหาส่วนใหญ่ คือ ครูมีภาระงานมากจึงขาดการทำงาน ร่วมกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การร่วมมือการจัดกิจกรรมเป็นสิ่งที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ขาดการร่วมมือ การแก้ปัญหา แต่ภาระงานครูที่มากในปัจจุบันซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนทำให้ดำเนินการ PLC ซึ่งใน การทำ PLC จะต้องพัฒนาใช้เวลาในการดำเนินการและวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและจัดการ เรียนการสอน สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2561) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของ PLC ว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในโรงเรียนจะต้องร่วมกันของบุคลากรทั้งผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศ และครู ร่วมกันวางแผน

2. ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ พบว่า ส่วนใหญ่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติ เพราะสมาชิก PLC ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือร่วมวงสนทนาจากสิ่งที่ปฏิบัติจริงจากเพื่อนครู การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติของสมาชิก PLC เกิดจากร่วมวงสนทนาสิ่งที่ปฏิบัติจริงจากเพื่อนครูมีความสำคัญและสามารถช่วยให้เกิดประสบการณ์และความรู้ใหม่ในการแก้ปัญหาาร่วมกันได้อย่างดีเหมาะสมแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ ชูชาติ พวงสมจิตร (2560) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการ PLC ในสถานศึกษา การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (Observation) เมื่อการดำเนินงานผ่านไประยะหนึ่ง สมาชิก แต่ละคนนำผลการปฏิบัติมาเสนอในวงสนทนา โดยเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าเป็นสิ่งใดบ้าง ทำได้ดีสิ่งใดบ้าง ซึ่งขั้นนี้นิยมใช้การทบทวนระหว่างปฏิบัติงาน

ปัญหาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติ ส่วนใหญ่พบปัญหาในเรื่องผู้บริหารไม่ติดตามดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างสม่ำเสมอ การที่ผู้บริหารไม่ติดตามดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของ PLC อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลไกหลักสำคัญในการบริหารโรงเรียน และเป็นผู้นำของโรงเรียน รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุน และติดตามในขั้นตอนสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน สอดคล้องกับสิริรักษ์ นักดนตรี (2560) ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 พบว่า สภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ตามมุมมองของผู้บริหารรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพในระดับดี มีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพประกอบด้วย 1) ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 2) ประเมินสมรรถนะก่อนการพัฒนา 3) สร้างความเข้าใจและความตระหนักในสำคัญของพัฒนา 4) ใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลาย 5) พัฒนาด้วยตนเอง 6) พัฒนาโดยสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพด้วยระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง 7) จัดอบรมพัฒนาเชิงปฏิบัติการ 8) กำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน 9) สัมมนานำเสนอผลการปฏิบัติงาน

3. ขั้นตอนการสะท้อนผล

ขั้นตอนการสะท้อนผล การแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่พบว่าครูได้ประสบการณ์เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนจากการสะท้อนผลเพื่อแสดงความคิดเห็นจากการทำ PLC ได้รับประสบการณ์และแนวคิดเพื่อปรับปรุง จากผู้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ จุดเด่น จุดที่ต้องแก้ไข ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งแนะนำวิธีแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาแก้ไขการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ พรณอร อุซุภาพ (2561) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานของกลุ่มครูที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำงานของครูผู้สอน นำมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน เช่น ร่วมกันวางแผนเป้าหมายการเรียน การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนบุคคล และกลุ่มสมาชิก เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ปัญหาการดำเนินการสะท้อนผล การแสดงความคิดเห็น ปัญหาส่วนใหญ่โรงเรียนไม่กำกับติดตามการดำเนินการ PLC นั้นหมายถึงโรงเรียนขาดการกำหนดช่วงเวลาในการติดตาม และขาดการติดตามจากผู้บริหาร เป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนควรพัฒนาเพื่อนำผลไปดำเนินการในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นกระบวนการพบปัญหาที่จะหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับ พรณอร อุซุภาพ (2561) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพ คือ การสืบสอบเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ (Affective Professional Inquiry) ที่ใช้การพูดคุยสนทนาระหว่างครูผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาและผู้บริหาร เกี่ยวกับการประเมินและการ

พัฒนาการเรียนรู้อันจะเป็นเครื่องมือ หรือกลไกต่อการเรียนการสอนและจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ขั้นตอนการติดตามผลการสังเกต และการประเมินการดำเนินงาน

1. ขั้นตอนการติดตามผลการสังเกต และการประเมินการดำเนินงาน

ขั้นตอนการติดตามผลการสังเกต และการประเมินการดำเนินงาน ส่วนใหญ่พบว่า โรงเรียนประเมินความต้องการและสภาพปัญหาหลังทำ PLC ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประเมินเป็นขั้นตอนที่ทุกโรงเรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อติดตามผล ซึ่งขั้นตอนการติดตามผลการสังเกต เพื่อทราบคุณภาพของการใช้ PLC สอดคล้องกับ DuFour (1998, อ้างถึงใน ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ของวิชาชีพครูให้ความสำคัญกับผลที่เกิดขึ้น (Results Orientation) ผลจากการทำ PLC จะมุ่งพิจารณาในทุกมิติ ทั้งด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วมมือร่วมพลังการร่วมสืบเสาะหาความรู้ การปฏิบัติและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของครูเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนนั้น

ปัญหาการสรุปผล และประเมินการดำเนินงาน PLC ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนขาดการปรับปรุงการดำเนินงาน PLC ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูและผู้บริหารยังไม่เห็นความสำคัญของ PLC ขาดการร่วมมือในการการติดตามเพื่อพัฒนา PLC ซึ่งการทำ PLC สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรม และวิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้แก่ครู สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข (2561) กล่าวถึงขั้นตอนสุดท้ายของการทำ PLC คือขั้นปรับปรุงใหม่ (Redesign) ขั้นนี้มีการแนะนำให้ปรับแก้แผนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งครูผู้วางแผนจะได้นวัตกรรมการเรียนรู้จากการทดลอง หรือเรียกว่าทำวิจัยเนื่องจากทำในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เหมือนกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรดำเนินการตามกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอน ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน โดยพิจารณาถึงความต้องการ และความพร้อมของครูเพื่อให้ครูได้นำประสบการณ์ หรือ องค์ความรู้ที่ได้รับจากสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการดำเนินการสร้าง PLC ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจการศึกษาทัศนคติและความคาดหวังการดำเนินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (2560). รายงานแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.
- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. (2560). รายงานแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2.
- ชลิต ชูกำแพง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู Professional Learning Community: PLC. วารสารการวัดผลศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 23(2), 1-5.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา Professional Learning Community and Guidelines for Application in Educational Institutions กรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 10(1), 1-8.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญ์ กิรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู Professional learning Community กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: M&N design printing.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2551). วิจัยวิทยการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 1. (2560). รายงานผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2560. สืบค้นจาก <https://www.sesao1.go.th/media/files/annual-report2017.pdf>
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2558). ปรัชญาและมโนทัศน์สังคมแห่งการเรียนรู้: Philosophies and Concepts of Learning Society. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริรักษ์ นักดนตรี. (2560). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/60110>
- เสถียร อ่วมพรหม. (2560). แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community: PLC. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

- Hairon, S. & Dimmock, C. (2012). Singapore schools and professional learning communities: teacher professional development and school leadership in an Asian hierarchical system. *Educational Review*, 64, 405-424. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0013191.2011.625111>.
- Hairon, S. and Tan, C., & Tan, C. (2016). Professional learning communities in Singapore and Shanghai: implications for teacher collaboration. *Compare: A Journal of Comparative and International*

Education, 47, 1-14. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/297891167_Professional_learning_communities_in_Singapore_and_Shanghai_implications_for_teacher_collaboration.